

Ouderschapspraktijken en schoolsucces bij Turkse en Nederlandse
vmbo leerlingen;
moderatie door autoritatief ouderschap?

Student: Patricia de Heer
Studentnummer: 8916810
Begeleider: dr. M. Van Geel
2^e Beoordelaar:

Deze studie bekijkt de relatie tussen ouderschapspraktijken 'in de gaten houden van kinderen' en 'betrokkenheid bij school' en schoolsucces (inzet, cijfers) van 541 Nederlandse en 143 Turkse vmbo leerlingen. Turkse ouders zijn iets meer betrokken bij de school van hun kinderen dan Nederlandse ouders. Beide groepen ouders houden hun kinderen even goed in de gaten en zijn even autoritatief in hun ouderschapsstijl. Er is geen steun gevonden voor de verklaring van het contextuele model van ouderschap van Darling en Steinberg dat de twee ouderschapspraktijken alleen leiden tot schoolsucces als dit gebeurt onder een autoritatieve ouderschapsstijl. De twee ouderschapspraktijken verklaren bijna een kwart van de variantie van de inzet van leerlingen, maar slechts 1.4% van de variantie van het cijfergemiddelde. Alleen de relatie tussen betrokkenheid en cijfers wordt gemodereerd door ouderschapsstijl.

Niet-westerse migrante leerlingen, voornamelijk degenen van Turkse afkomst, doen het minder goed op school dan hun autochtone (en Westers-migrante) leeftijdgenoten, zowel op de basis-, als op de middelbare school (CBS, 2007, 2009). Turken vormen in Nederland van de 1.8 miljoen niet-Westerse migranten de grootste groep (21%) (CBS, 2009). Van alle leerlingen met een niet-westerse achtergrond doen kinderen van Turkse afkomst het in Nederland het slechtst op school. Deze leerlingen lopen bijvoorbeeld op de middelbare school vaker aan tegen problemen zoals zitten-blijven en niet slagen voor hun eindexamen. De achterstand in havo/vwo deelname van de Turkse groep leerlingen tussen de schooljaren 2003-2004 en 2008-2009 verminderde niet, terwijl deze bij de andere groepen niet-westerse migranten iets kleiner werd (CBS, 2009). Een van de verklaringen voor de achterstand op school van de niet-westerse migrante leerlingen is dat zij uit gezinnen komen met een lagere Sociaal Economische Status (SES). Maar, Turkse migrantenjongeren doen het slechter dan Nederlandse leeftijdgenoten met dezelfde SES (Schnepf, 2004). Veel Turkse kinderen hebben een achterstand op het gebied van de Nederlandse taal. Spreken deze kinderen thuis Nederlands, dan scoren zij op de basisschool over het algemeen hoger op de Citotoets dan wanneer thuis geen Nederlands wordt gesproken. Toch blijkt dat ook al wordt bij deze kinderen thuis Nederlands gesproken, zij op scores van de taal en rekentoets van het basisonderwijs flink achterblijven op de scores van autochtone leerlingen (CBS, 2008).

Interventies die worden ingezet om deze achterstand te bestrijden, richten zich voornamelijk op het wegwerken van de taalachterstand. Minder gebruikte interventieprogramma's (zogenoemde gezinsgerichte programma's) proberen tevens de ontwikkeling van kinderen te stimuleren en richten zich in beperkte mate ook op de

opvoeding (door middel van themabijeenkomsten waarin opvoedkundige thema's worden behandeld) (Beekhoven, Ince, Kalthoff, & Van der Vegt, 2008). Veel van deze laatste programma's zijn inmiddels vanwege bezuinigingen stopgezet.

Divers onderzoek vindt dat naast de beheersing van de taal van het gastland, de manier van opvoeden van ouders (ouderschapsstijl) en bepaalde ouderschapspraktijken ook van invloed kunnen zijn op het schoolsucces van kinderen. Deze scriptie heeft als doel meer inzicht te verkrijgen in hoeverre de ouderschapspraktijken 'betrokkenheid bij school' en het 'in de gaten houden van kinderen' leiden tot meer schoolsucces bij kinderen, zoals hogere cijfers, grotere gerichtheid op school en hogere verwachtingen ten aanzien van hun opleiding. Tevens wordt onderzocht of autoritatief ouderschap (een ouderschapsstijl waarbij warmte en ondersteuning aan kinderen gepaard gaat met het stellen van duidelijke grenzen) hierbij een modererende rol speelt.

Ouderschapspraktijken en ouderschapsstijlen

Ouderschapspraktijken. Ouderschapspraktijken omvatten gedrag waarmee ouders hun kinderen socialiseren. Ouderschapspraktijken die van invloed lijken te zijn op het schoolsucces van kinderen zijn de betrokkenheid van ouders bij de school van hun kinderen en het toezicht houden op/ in de gaten houden van hun kinderen (monitoren) (Spera, 2005). Uit divers onderzoek blijkt dat een hogere mate van (door ouders zelf geïnitieerde) betrokkenheid bij de school van hun kinderen, zoals aanwezigheid bij schoolactiviteiten, overleg voeren met docenten en assisteren met huiswerk en andere schoolse activiteiten, positief verbonden is met de schoolprestaties en –resultaten van hun (basisschool) kinderen (Becker & Epstein, 1982; Hill & Taylor, 2004; Miedel & Reynolds, 1999; Stevenson & Baker, 1987). Ouderlijke betrokkenheid lijkt ook gedurende de middelbare school periode positief gerelateerd te zijn aan schoolsucces van kinderen (Hill & Tyson, 2009); leerlingen besteden meer tijd aan hun huiswerk en maken percentueel gezien meer huiswerk af (Epstein & Sanders, 2002). Toezicht houden op de naschoolse activiteiten van kinderen lijkt eveneens verbonden te zijn met hun schoolprestaties. Clark (1993) vond bijvoorbeeld dat kinderen van ouders die hun naschoolse activiteiten in de gaten hielden, beter presteerden dan kinderen wiens ouders dit niet deden. Jongeren die door hun ouders niet goed in de gaten worden gehouden, doen het slechter op school (Crouter et al., 1990; White & Kaufman, 1997). De verwachtingen, waarden en doelen die ouders hebben ten opzichte van een opleiding zijn eveneens ouderschapspraktijken die van invloed lijken te zijn op het schoolsucces van

kinderen, zoals hun doorzettingsvermogen op school, hun intellectuele vermogens en het deelnemen aan vervolgonderwijs (Astone & McLanahan, 1991; Crandall et al., 1964; Pugh, 1976).

Ouderschapsstijlen. Naast de hierboven genoemde ouderschapspraktijken is veel onderzoek verricht naar ouderschapsstijlen die ouders hanteren. Een ouderschapsstijl is het emotionele klimaat waarin ouders hun kinderen grootbrengen. Baumrind (1966) bracht (normaal) opvoedgedrag van ouders onder in vier stijlen. Deze ouderschapsstijlen omvatten twee dimensies: responsiviteit (warmte, ondersteuning) en controle. Responsiviteit verwijst naar de mate waarin ouders individualiteit, zelfbewustzijn en zelfregulatie van kinderen aanmoedigen door rekening te houden met de specifieke behoeftes en verlangens van kinderen. Controle verwijst naar de eisen die ouders stellen aan hun kinderen om zich aan te passen aan het gezin, de mate van toezicht die ouders houden, de disciplinaire maatregelen die ze treffen en de bereidheid een kind dat ongehoorzaam is, aan te spreken op zijn of haar gedrag (Baumrind, 1991). Combinatie van deze twee dimensies leidt tot vier ouderschapsstijlen.

Binnen de autoritatieve ouderschapsstijl zijn ouders responsief en gevoelig voor de behoeften van het kind. Ouders hebben hoge verwachtingen met betrekking tot hun kinderen. Duidelijke eisen aan kinderen worden gecombineerd met het aanspreken van kinderen op de gevolgen van hun gedrag, uitleg en onderhandeling over de regels (Gerrits, Deković, Groenendaal, & Noom, 1996). Deze ouders moedigen onafhankelijkheid aan en de communicatie met hun kinderen is tweezijdig. De autoritaire ouderschapsstijl kenmerkt zich door weinig warmte en een rigide handhaving van regels. Deze ouders zijn weinig gevoelig voor de behoeften van hun kind en beperken kinderen in hun gedrag. Autoritaire ouders hebben eveneens hoge verwachtingen voor hun kinderen. Maar, belangrijk is dat kinderen zich conformeren aan de wensen en eisen van ouders; ouders gebruiken macht, straf of negeren kinderen om hun wil op te leggen. Kinderen ontvangen geen uitleg over de regels (Maccoby & Martin, 1983). De permissieve ouderschapsstijl is warm, maar biedt kinderen weinig ondersteuning en weinig regels. Kinderen mogen hun eigen activiteiten zo veel mogelijk zelf reguleren en ouders vermijden het gebruik van controle (Baumrind, 1966). Maccoby en Martin (1983) voegden hier nog een vierde stijl aan toe, de 'onbetrokken' ouderschapsstijl. Ouders die deze stijl hanteren zijn zowel weinig responsief als weinig controlerend.

Verschillend onderzoek vindt dat autoritatief ouderschap een positief effect heeft op de schoolprestaties van kinderen en hun betrokkenheid bij school. Kinderen en adolescenten uit autoritatieve gezinnen zijn meer resultaatgericht dan leeftijdgenoten uit niet-autoritatieve gezinnen. Adolescenten die autoritatief zijn opgevoed, hebben een positievere houding ten opzichte van school en laten daar positiever gedrag zien. Deze kinderen besteden meer tijd aan huiswerk, hebben hogere verwachtingen ten aanzien van hun opleiding, hebben een betere werkorientatie en een positiever academisch zelfconcept (Baumrind, 1967; Dornbusch, Ritter, Leiderman, Roberts, & Fraleigh, 1987; Lamborn, Mounts, Steinberg, & Dornbusch, 1991; Steinberg, Elmen, & Mounts, 1989; Steinberg, Mounts, Lamborn, & Dornbusch, 1991; Steinberg, Lamborn, Dornbusch, & Darling, 1992). Adolescenten die te maken krijgen met autoritaire vormen van controle zouden eerder een externe dan een interne motivatie ontwikkelen (Glasgow, Dornbusch, Troyer, Steinberg, & Ritter, 1997) en minder aangepast gedrag vertonen in de klas (Pettit, Bates, & Dodge, 1997). Uit onderzoek van De Bruyn, Deković en Meijnen (2003) blijkt dat kinderen van moeders die op hun overtredingen reageren met discussie en redeneren in plaats van straf, positievere attitudes ontwikkelden ten opzichte van school, docenten en klasgenoten. Dit lijkt het gedrag van kinderen in de klas te beïnvloeden, namelijk hun betrokkenheid bij schoolwerk en hun ontvankelijkheid tot leren, dat weer op een positieve manier invloed had op hun cijfers.

Echter, niet alle onderzoeken vinden een positieve relatie tussen autoritatief ouderschap en schoolsucces (Lamborn, Dornbusch, & Steinberg, 1996; Steinberg et al., 1992; Steinberg, Lamborn, Darling, Mounts, & Dornbusch, 1994). Bepaalde factoren lijken een rol te spelen in de relatie tussen ouderschapsstijl en schoolsucces van kinderen (Spera, 2005). Darling en Steinberg (1993) ontwikkelden om deze redenen het contextuele model van ouderschap. Dit model beschrijft dat de socialisatiedoelen die ouders nastreven (zoals een goede opleiding voor hun kind), leiden tot verschillende ouderschapspraktijken (zoals helpen met huiswerk en in de gaten houden van naschoolse activiteiten). Dit vergemakkelijkt weer aangepast gedrag bij adolescenten (meer motivatie, hogere cijfers). Het model ziet ouderschapsstijl als een context; het is een modererende variabele in de relatie tussen ouderschapspraktijken en schoolsucces. Zo bleek uit onderzoek van Steinberg en collega's (1992) dat ouderlijke betrokkenheid bij school verantwoordelijk is voor de betere schoolprestatie en sterkere betrokkenheid bij school van adolescenten die uit autoritatieve gezinnen komen. De mate waarin bepaalde ouderschapspraktijken leiden tot schoolsucces bij

kinderen lijkt in dit onderzoek dus afhankelijk te zijn van de ouderschapsstijl die ouders hanteren. Zijn ouders hierin niet autoritair, dan is van deze positieve relatie geen sprake.

Het model van Darling en Steinberg kan een verklaring bieden waarom autoritair ouderschap niet bij alle gezinnen leidt tot schoolsucces van hun kinderen. Het biedt uitleg waarom kinderen van ouders die wel betrokken zijn bij de school en hen goed in de gaten houden, toch minder gunstige resultaten behalen op school. Hoewel volgens Spera (2005) de socialisatiedoelen met betrekking tot school bij ouders uit verschillende culturen niet erg lijken te verschillen (bijna alle ouders vinden het belangrijk dat hun kind het goed doet op school), kan het bijvoorbeeld voorkomen dat sommige ouders simpelweg geen tijd hebben hun kinderen te helpen met huiswerk, of te controleren wat hun kinderen doen na schooltijd, omdat zij diverse banen hebben of lange werkdagen maken. Ouders zijn soms niet in staat hun kinderen met huiswerk te helpen vanwege hun eigen lage opleiding of omdat ze de taal niet machtig zijn. De ouderschapsstijl tussentoe kan van invloed zijn op de relatie tussen ouderschapspraktijken en schoolsucces. Het begeleiden bij huiswerk bijvoorbeeld onder een autoritaire dan wel autoritair ouderschapsstijl zal tot een andere uitkomst kunnen leiden. Deze scriptie verdiept zich in deze laatste verklaring.

Ouderschapspraktijken en ouderschapsstijlen bij Turkse ouders. In het onderzoek van deze scriptie worden de ouderschapspraktijken en -stijlen van Turkse ouders nader belicht. Eerder onderzoek van Nijsten (1998) toont aan dat, hoewel Turkse ouders hun kinderen minder complimentjes geven als het goed gaat en minder concrete hulp bieden bij huiswerk, zij belang hechten aan een goede opleiding voor -, en goede prestaties op school van, hun kinderen. In het onderzoek van Nijsten blijken Turkse ouders erg betrokken te zijn bij de school van hun kinderen. De Turkse ouders houden hun kinderen goed in de gaten, zij volgen hun schoolvorderingen en huiswerk wordt (met name door vaders) gecontroleerd. Wat betreft ouderschapsstijl vinden Van der Veen en Meijnen (2002) in hun onderzoek dat ouders met een Turkse achtergrond autoritairder opvoeden dan ouders met een Nederlandse achtergrond. Turkse ouders zijn heel warm en betrokken, maar autoritair in hun controle. Communicatie bestaat vaak uit eenrichtingsverkeer. Het gebruik van macht en externe druk om het kind te laten gehoorzamen, komt veel voor (Nijsten, 1998). Turkse ouders in Nederland lijken sterk conformistische opvoeddoelen aan te hangen en laten autonomie slechts op lagere niveaus toe (Nijsten, Oosterwegel, & Vollebergh, 2006). In het onderzoek van Van der Veen en Meijnen (2002) waren ouders van minder succesvolle Turkse adolescente leerlingen iets autoritairder in hun opvoeding dan ouders van succesvolle Turkse leerlingen (niet significant maar een

trend). De onderzoekers constateren in dat onderzoek dat autoritair ouderschap een negatieve invloed kan hebben op de schoolcarrière van leerlingen met een Turkse achtergrond.

Huidig onderzoek

De centrale stelling van de huidige studie is dat Turkse ouders betrokken zijn bij de school van hun kinderen en hun kinderen goed in de gaten houden. Maar omdat dit niet gebeurt onder een autoritair ouderschapsstijl zal de positieve relatie tussen de twee ouderschapspraktijken en schoolsucces afwezig zijn. De belangrijkste hypothese van het onderhavige onderzoek is dat de ouderschapspraktijken ‘in de gaten houden van kinderen’ (monitoren) en ‘betrokkenheid bij de school van kinderen’ (hierna ‘betrokkenheid’ genoemd), een positieve relatie hebben met het schoolsucces van kinderen, maar alleen als dit gebeurt onder een autoritair ouderschapsstijl. Darling en Steinberg (1992) vonden dit resultaat in hun onderzoek, de huidige studie onderzoekt dit voor de Nederlandse situatie. De onderzoeksvragen die hier uit naar voren komen zijn: wat is het effect van de ouderschapspraktijken ‘in de gaten houden van kinderen’ en ‘betrokkenheid’ op het schoolsucces (cijfers, inzet) van Nederlandse leerlingen op het vmbo? Modereert de ouderschapsstijl die ouders hanteren de relatie tussen deze ouderschapspraktijken aan de ene kant en cijfers en inzet aan de andere kant?

Onderzoek van Nijsten (1998) liet zien dat Turkse ouders erg betrokken zijn bij de school van hun kinderen en hun kinderen goed in de gaten hielden. De hypothese is dat deze resultaten in de huidige studie wederom zullen worden gevonden. Hieruit volgen de onderzoeksvragen: Zijn Turkse ouders even betrokken als Nederlandse ouders bij de school van hun kinderen? Houden Turkse ouders hun kinderen even goed in de gaten als Nederlandse ouders?

Van der Veen en Meijnen concludeerden in hun onderzoek in 2002 dat Turkse ouders hun kinderen autoritairder opvoeden dan Nederlandse ouders. De onderzoekers constateerden dat autoritair ouderschap een negatieve invloed kan hebben op de schoolcarrière van leerlingen met een Turkse achtergrond. De hypothese in het onderhavige onderzoek is dan ook dat Turkse ouders minder autoritair zullen zijn dan Nederlandse ouders en dat hun kinderen daarom minder succes op school hebben (lagere cijfers, lagere inzet). Dit leidt tot de onderzoeksvraag: zijn in het huidige onderzoek Turkse ouders even autoritair als Nederlandse ouders?

Methodie

Dit onderzoek is onderdeel van een groter onderzoek van de universiteit van Leiden naar de buurt, de opvoeding, de schoolprestaties en het welbevinden van jongeren op de middelbare school en maakt gebruik van dit databestand.

Steekproef

In het huidige onderzoek is gebruik gemaakt van de gegevens van 541 Nederlandse jongeren (beide ouders geboren in Nederland) en 143 Turkse jongeren (minimaal 1 van de ouders geboren in Turkije). Deze jongeren waren afkomstig van 23 vmbo scholen uit de Randstad. De Nederlandse jongeren zijn 268 jongens (49,5%) en 267 (49,4%) meisjes in de leeftijd variërend van 12-17 jaar, gemiddelde leeftijd is 14.4, SD=1.26. Er zijn 6 missende waarden. De Turkse groep bestaat uit 143 leerlingen, 78 (55%) jongens en 64 (45%) meisjes. De gemiddelde leeftijd in deze groep is 14.1 (SD = 1.4). Er zijn 2 missende waarden.

Instrumenten

In deze studie is gebruik gemaakt van de speciaal voor het grotere onderzoek samengestelde 'Jongeren vragenlijst 2009-2010' van de Universiteit Leiden, afdeling orthopedagogiek. Deze vragenlijst verzamelde gegevens over de buurt, de opvoeding, de schoolprestaties en het welbevinden van jongeren op de middelbare school. De vragenlijst bevat een schriftelijke instructie. Het eerste gedeelte van de vragenlijst betreft demografische gegevens zoals naam van de school en klas, leeftijd, geslacht, geboorteplaats van de leerling en van diens ouders afzonderlijk .

Voor het huidige onderzoek zijn de volgende schalen gebruikt:

Ouderlijke betrokkenheid bij school: negen items meten de ouderlijke betrokkenheid. De items zijn afkomstig uit de 'Confirmatory Factor Analysis' van Glanville en Wildhagen (2007). De huidige schaal heeft een goede betrouwbaarheid, Cronbach's $\alpha = .75$. De items worden gescoord met een 5-punts likertschaal oplopend van 'helemaal oneens' tot 'helemaal eens'. Eén item was negatief geformuleerd en moest omgecodeerd worden; de andere items waren positief geformuleerd. Een voorbeeld item is: 'Mijn ouders/verzorgers weten wanneer ik belangrijke overhoringen of repetities heb'. Een hoge score op deze schaal betekent dat ouders meer betrokkenheid tonen bij het onderwijs van hun kinderen.

In de gaten houden van kinderen door ouders: vier items meten dit construct. Deze items zijn afkomstig van de ‘monitoring’ subschaal van Steinberg, Fletcher, & Darling (1994). De huidige schaal heeft een goede betrouwbaarheid, Cronbach’s $\alpha = .81$. De items worden gescoord met een 5-punts likertschaal oplopend van ‘helemaal oneens’ tot ‘helemaal eens’. Alle items waren positief geformuleerd. Een voorbeeld item is: ‘Mijn ouders/ verzorgers weten hoe het met me gaat’. Een hoge score op deze schaal betekent dat ouders hun kinderen goed in de gaten houden.

Schoolsucces: Schoolsucces wordt gemeten door het gemiddelde cijfer van 3 vakken en door inzet op school. Bij de items over de schoolprestaties werden de respondenten gevraagd het exacte cijfer of - indien ze het niet meer wisten - een schatting te geven van hun laatste rapportcijfer voor de vakken Engels, Nederlands en Wiskunde. Inzet op school werd gemeten door een 9-tal items. De items zijn afkomstig uit de ‘Confirmatory Factor Analysis’ van Glanville en Wildhagen (2007). De hier gebruikte schaal heeft een goede betrouwbaarheid, Cronbach’s $\alpha = .78$. De items worden gescoord met een 5-punts likertschaal oplopend van ‘nooit’ tot ‘heel vaak’. Eén item was negatief geformuleerd en moest omgecodeerd worden; de andere items waren positief geformuleerd. Een voorbeeld item is: ‘ik doe mijn best om hoge cijfers te halen’. Een hoge score op deze schaal betekent dat een leerling een hogere inzet toont op school.

Autoritatieve ouderschapsstijl: Vijf items meten de mate van een autoritatieve ouderschapsstijl. De betrouwbaarheid van deze schaal is goed, Cronbach’s $\alpha = .78$. De items zijn afkomstig uit de “Self-Report Measure of Family Functioning” (Bloom, 1985). De items worden gescoord met een 5-punts likertschaal oplopend van ‘helemaal oneens’ tot ‘helemaal eens’. Alle items waren positief geformuleerd. Een voorbeeld item is: ‘Bij mij thuis maken mijn ouders/ verzorgers samen met mij de regels’. Een hoge score op deze schaal betekent dat ouders autoritatiever zijn.

Procedure

Scholen in de Randstad zijn telefonisch benaderd met de vraag of zij interesse hadden in deelname aan dit onderzoek. Er zijn passieve ‘informed consent’ brieven aan de ouders van de leerlingen gegeven om hen op de hoogte te stellen van deelname van hun kind aan het onderzoek en aan te geven dat de deelnemers anoniem bleven. Wanneer ouders bezwaar

hadden tot deelname van hun kind, konden ze reageren. De vragenlijst werd klassikaal afgenomen in aanwezigheid van een leerkracht en onderzoeksassistent, de vragenlijsten werden individueel ingevuld. Alle aanwezige leerlingen hebben meegedaan aan het onderzoek. Duur van afname was maximaal een half uur. Na afloop van het onderzoek zijn scholen op de hoogte gesteld van de belangrijkste resultaten.

Resultaten

Deze studie onderzoekt of de ouderschapspraktijken ‘betrokkenheid’ en ‘in de gaten houden van kinderen’ (monitoren) een (positief) effect hebben op de inzet op school en de cijfers van Turkse en Nederlandse leerlingen. Gekeken is of een verschil bestaat tussen Turkse en Nederlandse ouders in deze ouderschapspraktijken. Verondersteld wordt dat de relatie tussen deze twee ouderschapspraktijken en de inzet van de kinderen op school en hun cijfers positief wordt beïnvloed door de mate van autoritatief ouderschap. Er zijn kleine verschillen in het aantal deelnemers die voor elke analyse worden gebruikt daar niet alle respondenten elke schaal volledig hebben ingevuld. Tabel 1 biedt een overzicht van de gemiddelden (M) en standaard deviaties (SD) voor alle variabelen van deze studie, alsmede de waarden van de scheefheid (skewness) en Kurtosis (mate van piekvormigheid van de verdeling), het percentage missende waarden en een overzicht van de uitbijters. Tabel 2 toont de correlaties tussen de variabelen.

De gemiddelde scores voor ‘in de gaten houden van kinderen’ (monitoren) en ‘betrokkenheid’ is hoog in beide groepen. In de Turkse groep zelfs iets hoger. Nederlandse kinderen hebben een iets hoger gemiddeld cijfer dan de Turkse leerlingen. De inzet van de Turkse kinderen is iets hoger dan die van de Nederlandse leerlingen. Nederlandse ouders zijn iets autoritatiever dan de Turkse ouders, de standaard afwijking bij de Turkse kinderen is echter iets hoger dus hierin zijn iets meer individuele verschillen te zien. Sommige waarden van de Turkse groep zijn negatief scheef, dit wil zeggen dat er aan de rechterkant van de verdelingen sprake is van een langere en zwaardere staart, de meeste waarden zitten links. Tevens duiden de hogere waarden van de ‘Kurtosis’ op een puntige verdeling met een zwaardere staart; veel waarden liggen in de uitersten van de verdeling.

In Tabel 2 valt af te lezen dat het cijfergemiddelde nauwelijks samenhangt met de ouderschapspraktijken ‘betrokkenheid’ en ‘in de gaten houden van kinderen’ of met autoritatief ouderschap.

Ouderschapspraktijken en schoolsucces bij Turkse en Nederlandse vmbo leerlingen;
 moderatie door autoritatief ouderschap?

Tabel 1

Resultaten gemeten variabelen

	Nationaliteit	M	SD	Skewness	Kurtosis	% Missing	Uitbijters
i/d gaten houden	Nl	3.80	.77	-.48	.34	2	0
	Turks	3.93	.76	-.84	.96	2.1	0
Betrokkenheid	Nl	4.00	.55	-.23	-.36	2	0
	Turks	4.17	.59	-1.50	4.25	2.1	2
Cijfers	Nl	6.75	.89	.10	.98	2	0
	Turks	6.55	1.03	.07	1.91	2.1	0
Inzet	Nl	3.66	.65	-.32	.35	2	0
	Turks	3.81	.67	-.79	1.88	2.1	1
Autoritatief	Nl	3.43	.71	-.14	.25	2	0
Ouderschap	Turks	3.33	.88	-.20	-.01	2.1	0

Tabel 2

Pearson correlatie coëfficiënten voor de gemeten variabelen.

	Monitoren	Betrokkenheid	Cijfers	Inzet
i/d gaten houden				
Betrokkenheid	.412**			
Cijfers	.105**	-.008		
Inzet	.426**	.403**	.154**	
Autoritatief oudschap	.440**	.249**	.066	.229**

* $p < .05$; ** $p < .01$

Ouderschapspraktijken en ouderschapsstijl van Nederlandse en Turkse ouders

Om te bekijken of Turkse ouders gemiddeld genomen even betrokken zijn bij school en hun kinderen net zo in de gaten houden als Nederlandse ouders, is een T-toets gedaan.

Over het algemeen lijken in dit onderzoek Turkse ouders iets meer betrokken bij de school van hun kinderen ($M = 4.16$, $SE = .049$) dan Nederlandse ouders ($M = 4.00$, $SE = .024$). Dit verschil is significant; $t(668) = -3.284$, $p < .05$; het effect is echter zeer klein $r = .02$.

Hoewel het gemiddelde van Turkse ouders op de ouderschapspraktijk ‘in de gaten houden van kinderen’ iets hoger is ($M = 3.92$, $SE = .064$) dan het gemiddelde van Nederlandse ouders ($M = 3.80$, $SE = .033$), is dit verschil niet significant; $t(681) = -1.70$, $p > .05$.

Ook is via een t-toets onderzocht of Nederlandse en Turkse ouders gemiddeld genomen even autoritair zijn in hun ouderschapsstijl. Het gemiddelde van Nederlandse ouders op deze variabele is iets hoger ($M = 3.42, SE = .031$) dan van Turkse ouders ($M = 3.32, SE = .074$). Dit verschil is echter niet significant; $t(193) = 1.31, p > .05$.

Relatie ouderschapspraktijken en schoolsucces & moderatie van ouderschapsstijl

De vraag of er een effect is van de ouderschapspraktijken ‘betrokkenheid’ en ‘in de gaten houden van kinderen’ op inzet en de cijfers (schoolsucces) van leerlingen op de middelbare school en of ouderschapsstijl hierbij een modererende variabele is, is via multiple regressie onderzocht.

Relatie tussen ouderschapspraktijken en inzet. Vanuit deze analyse lijkt tussen de beide ouderschapspraktijken een correlatie te bestaan van $r(678) = .412, p < .001$. Tussen ‘in de gaten houden’ en ‘inzet’ is de correlatie $r(678) = .426$; tussen betrokkenheid en inzet is $r(678) = .403$. Alle correlaties zijn significant. Er is geen sprake van multicollineariteit. De ANOVA test geeft aan dat het regressiemodel significant is; $F(678) = 109.1, p < .001$. $R^2 = .243$. De uitkomst van de Durbin-Watson statistiek (1.75) toont dat de veronderstelling van onafhankelijke errors houdbaar is. De waarde $R^2 = .243$ laat zien dat de twee ouderschapspraktijken bijna een kwart, namelijk 24,3% van de variantie van de inzet van leerlingen op school verklaren. Wordt ‘betrokkenheid’ uit het model gehaald, dan blijkt ‘in de gaten houden van kinderen’ alleen 18% van de variantie te verklaren.

Tabel 3

Regressietabel ouderschapspraktijken en inzet

Model	B	SE B	β	T	P	r
Constante	1.37	.17		8.31	.000	
Betrokkenheid	.32	.04	.27	7.45	.000	.40
Id gaten houden	.27	.03	.31	8.54	.000	.43

Relatie ouderschapspraktijken en cijfers. Tussen beide predictorvariabelen bestaat een correlatie van $r(668) = .411, p < .001$. Er is geen sprake van multicollineariteit. Alleen de correlatie tussen predictor variabele ‘in de gaten houden van kinderen’ en criterium variabele ‘cijfers’ is significant: $r(668) = .105, p < .01$. De ANOVA test geeft aan dat het regressiemodel significant is; $F(668) = 4.75, p < .01, R^2 = .014$. De Durbin-Watson statistiek is echter zeer klein (.031), hiermee wordt één van de voorwaarden voor regressie overtreden. De waarde $R^2 = .014$ geeft aan dat de twee ouderschapspraktijken slechts een zeer klein percentage, namelijk 1.4% van de variantie van het gemiddelde cijfer verklaren.

Tabel 4

Regressietabel ouderschapspraktijken en cijfer.

Model	B	SE B	β	T	P	r
Constante	6.51	.27		24.49	.000	
Betrokkenheid	-.1	.07	-.06	-1.45	.148	-.01
i/d gaten houden	.16	.05	.13	3.08	.002	.11

Moderatie door ouderschapsstijl van ouders. Er is geen sprake van moderatie door ouderschapsstijl als gekeken wordt naar de inzet van kinderen als afhankelijke variabele. De ANOVA test geeft aan dat dit regressiemodel significant is; $F(674) = 43.21, p < .001, R^2 = .243$. Wederom toont de Durbin-Watson statistiek (1.76) aan dat de veronderstelling van onafhankelijke errors houdbaar is.

Tabel 5

Regressietabel moderatie ouderschapsstijl bij relatie ouderschapspraktijken en inzet.

Model	B	SE B	β	T	P	r
Constante	1.31	.18	.	7.43	.00	
Betrokkenheid	.32	.04	.27	7.17	.00	.40
Id gaten houden	.26	.04	.31	7.60	.00	.42
Autoudsch.stijl	.03	.03	.03	.74	.46	.23
Mod. autoritatief*betrh.	.00	.05	.00	-.01	.99	-.05
Mod. autoritatief*id gaten h.	.03	.04	.03	.79	.43	-.02

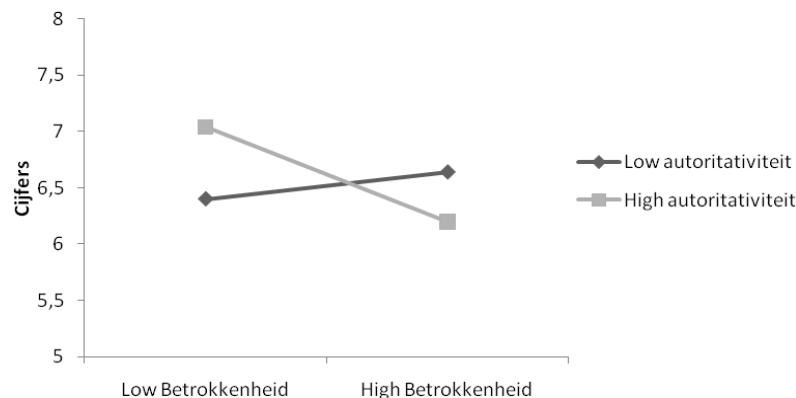
De ANOVA test van het regressiemodel met als afhankelijke variabele ‘cijfergemiddelde’ is eveneens significant; $F(664) = 4.08$, $p < .05$. $R^2 = .03$. De Durbin-Watson statistiek is zeer klein (.061), 1 van de voorwaarden voor regressie wordt overtreden. Uit deze regressie blijkt echter dat er sprake is van moderatie door autoritatief ouderschap bij de ouderschapspraktijk ‘betrokkenheid’; maar er is geen sprake van moderatie van ouderschapsstijl bij de ouderschapspraktijk ‘in de gaten houden van kinderen’.

Tabel 6

Regressietabel moderatie ouderschapsstijl bij relatie ouderschapspraktijken en cijfergemiddelde

Model	B	SE B	β	T	P	r
Constante	6.57	.28		23.30	.00	
Betrokkenheid	-.15	.07	-.09	-2.08	.04	-.01
Id gaten houden	.15	.06	.12	2.62	.01	.10
Autoudsch.stijl	.05	.05	.04	.99	.32	.07
Mod.autoritatief*betrh.	-.27	.09	-.15	-3.14	.00	-.11
Mod.autoritatief*id gaten h.	.08	.06	.06	1.22	.22	-.03

De moderatie van autoritatieve ouderschapsstijl en betrokkenheid op cijfers is schematisch weergegeven in figuur 1. Hieruit valt duidelijk af te lezen dat een hoge betrokkenheid bij school door zeer autoritatieve ouders leidt tot lagere cijfers van hun kinderen. Minder autoritatieve ouders echter, die erg betrokken zijn bij de school van hun kinderen, hebben kinderen die hogere cijfers halen op school.

Figuur 1. Schematische weergave van de moderatie van ouderschapsstijl bij de relatie tussen ouderschapspraktijk ‘betrokkenheid’ en cijfers

Discussie

Deze scriptie onderzocht of de twee ouderschapspraktijken ‘in de gaten houden van kinderen’ en ‘betrokkenheid bij de school van kinderen’ en de mate van autoritatief ouderschap een positieve relatie hebben met het schoolsucces van kinderen (cijfergemiddelde, inzet). De centrale hypothese was dat de positieve relatie tussen deze twee ouderschapspraktijken en het schoolsucces van kinderen gemodereerd werd door een autoritatieve ouderschapsstijl. De data gaf tevens inzicht in hoeverre de twee ouderschapspraktijken aanwezig zijn bij Turkse ouders en hoe autoritatief deze ouders zijn in vergelijking met Nederlandse ouders.

Zoals Nijsten (1998) ook al concludeerde, zijn in dit onderzoek de Turkse ouders erg betrokken bij de school van hun kinderen en houden ze hun kinderen goed in de gaten. In het huidige onderzoek zijn de Turkse ouders zelfs iets meer betrokken bij de school van hun kinderen dan Nederlandse ouders. Deze ouders willen dat hun kinderen het beter zullen krijgen dan zichzelf en vinden een goede opleiding daarom zeer belangrijk. Van der Veen en Meijnen (2002) vonden in hun onderzoek dat Turkse ouders hun kinderen autoritairder opvoeden dan Nederlandse ouders. De verwachting was dan ook dat in de huidige studie, Nederlandse ouders autoritatiever zouden zijn dan Turkse ouders. Deze verwachting is niet uitgekomen. De resultaten geven aan dat de Turkse en Nederlandse ouders in dit onderzoek ongeveer even autoritatief zijn. Turkse ouders lijken zich de ‘Nederlandse manier van opvoeden’ eigen te hebben gemaakt.

In het huidige onderzoek hebben de beide ouderschapspraktijken een positieve invloed op de inzet van de vmbo leerlingen op school. Ouders die autoritatiever zijn, hebben kinderen die significant meer inzet vertonen op school. Echter, de positieve relatie met cijfers is in dit onderzoek niet gevonden. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat het grootste gedeelte (bijna 72%) van de gemiddelde cijfers (van Engels, Wiskunde en Nederlands) tussen de 5,5 en 7,3 valt. Leerlingen die op het vmbo consequent hoger scoren, worden misschien eerder doorgestuurd naar de havo. In de VS, waar veel onderzoek op dit gebied is gedaan, bestaat het middelbaar onderwijs niet uit verschillende niveau's zoals in Nederland maar gaan leerlingen naar één type school en is een deel van het curriculum voor iedereen verplicht. Daar moeten leerlingen cijfers op een bepaald niveau behalen om door te gaan naar ‘colleges’ en universiteit.

Er is slechts een beperkte bevestiging gevonden voor de verklaring van het contextuele model van ouderschap van Darling en Steinberg (1993) dat de ouderschapsstijl die ouders

hanteren, de relatie beïnvloedt tussen ouderschapspraktijken en schoolsucces. In dit onderzoek wordt de positieve relatie tussen inzet van de vmbo leerlingen en de twee ouderschapspraktijken niet gemodereerd door de autoritatieve ouderschapsstijl van ouders. Een verklaring hiervoor kan zijn dat de gemiddelde waarde van de autoritatieve ouderschapsstijl (3.4) niet erg hoog is in dit onderzoek. Kotchick en Forehand (2002) noemen dat verschillen in ouderschapsstijl verbonden zijn met kwaliteiten als opleiding en cognitieve mogelijkheden van de ouders. Dit zou kunnen betekenen dat hoger opgeleide ouders, gemiddeld genomen, autoritatiever zijn in hun ouderschapsstijl. In dit onderzoek zijn alleen leerlingen van het vmbo betrokken. Verondersteld kan worden dat de ouders van deze kinderen min of meer over dezelfde opleidingsachtergrond beschikken als hun kinderen en vervolgens minder autoritatief zijn in hun ouderschapsstijl.

Er lijkt wel sprake te zijn van een negatief effect van een teveel aan autoritatief ouderschap bij deze leerlingen van het vmbo. In dit onderzoek modereert autoritatief ouderschap de relatie tussen de ouderschapspraktijk 'betrokkenheid bij school' en het cijfergemiddelde van kinderen. Kinderen van zeer autoritatieve ouders die erg betrokken zijn bij school, halen lagere cijfers dan kinderen van minder autoritatieve ouders die erg betrokken zijn bij school. Zijn ouders minder autoritatief maar wel erg betrokken bij de school van hun kinderen, dan halen de kinderen hogere cijfers op school. Het zou kunnen zijn dat de kinderen uit dit onderzoek met zeer autoritatieve ouders die erg betrokken zijn bij school, een te grote bemoeienis ervaren. Dit kan te maken hebben met de fase van de adolescentie. In deze fase zetten jongeren zich af tegen hun ouders, maken zij zich van hen los en hebben hierdoor minder bemoeienis van hun ouders nodig. Het kan zijn dat autoritatief ouderschap bij kinderen in de puberteit een andere vorm/ invulling moet krijgen dan bij kinderen in de basisschoolleeftijd willen kinderen goede cijfers halen op school. Misschien is dit een gedeelte waarop zij meer vrijheid willen, meer autonomie verlangen. Het is voor hen belangrijk dat ouders betrokken zijn bij school doordat ouders op deze wijze concreet laten zien dat school belangrijk is. Maar voelen ze zich te 'betutteld', dan ontstaat een negatief effect dat zich uit in lagere cijfers.

Een andere verklaring zou kunnen zijn dat vmbo leerlingen juist meer profiteren van een autoritaire manier van opvoeden. Deze leerlingen hebben misschien meer structuur nodig en minder vrijheid om individueel te bepalen hoe zij hun schoolloopbaan vorm geven.

Beperkingen

Zoals hierboven genoemd, zijn in deze scriptie alleen leerlingen van het vmbo onderzocht. Toekomstig onderzoek zou tevens leerlingen uit havo en vwo kunnen betrekken voor een volledig beeld van leerlingen die op verschillende niveaus presteren. Het contextuele model van ouderschap dat zich richt op de invloed van ouderschapsstijl als modererende variabele tussen ouderschapspraktijken en schoolsucces, zou in een toekomstig onderzoek bestudeerd kunnen worden door leerlingen met autoritatieve ouders te vergelijken met leerlingen van autoritaire ouders. Het huidige onderzoek bood te weinig variatie in autoritatief ouderschap en slechts een klein aantal leerlingen heeft hoog autoritatieve ouders. Stattin en Kerr (2000) menen dat veel ‘monitoring’ onderzoek oneigenlijk gebruik maakt van deze term. Zij claimen dat het monitoren, het in de gaten houden van kinderen, verwijst naar daadwerkelijk controleren van de activiteiten van kinderen door ouders. In vragenlijsten wordt gevraagd naar kennis van ouders over wat hun kinderen doen in hun vrije tijd e.d. en zegt meer over de communicatie tussen ouder en kind. Dit zou betekenen dat veel onderzoek naar het ‘monitoren’ van kinderen eigenlijk iets anders meet dan het daadwerkelijk controleren van het gedrag van kinderen.

Implicaties

In dit onderzoek beïnvloeden de ouderschapspraktijken ‘in de gaten houden van kinderen’ en ‘betrokkenheid van ouders bij school’ de inzet van zowel Turkse als Nederlandse vmbo leerlingen op een positieve manier. Het lijkt dus belangrijk dat scholen hierop inspelen. Vooral voor leerlingen uit het vmbo is dit belangrijk; willen zij een goede kans maken op de arbeidsmarkt is het noodzakelijk dat zij een vervolgopleiding afronden. Leerlingen die zich inzetten voor school, nemen eerder de stap naar vervolgonderwijs. Leerlingen die meer inzet vertonen, zullen minder snel blijven zitten en zullen eerder slagen voor hun eindexamen. Scholen kunnen alle ouders meer actief betrekken bij het onderwijs. Belangrijk is dat de school hierbij rekening houdt met ouders die misschien de Nederlandse taal minder machtig zijn of niet zo goed op de hoogte zijn van het Nederlandse onderwijssysteem. School kan ouders ook voorlichting en hulp bieden over opvoedkwesties. Denk bijvoorbeeld aan een voorlichtingsavond, opvoed-inloopspreekuur van het schoolmaatschappelijk werk, aanbieden van ouderschaps cursussen.

In dit onderzoek halen de kinderen van zeer autoritatieve ouders die heel betrokken zijn bij school, minder goede cijfers op school dan de kinderen van betrokken ouders die

minder autoritair zijn. Juist bij deze kwetsbare groep (vmbo) leerlingen is het belangrijk te onderzoeken of de ouderschapspraktijken die ouders hanteren moeten plaatsvinden onder een autoritair of juist meer autoritair opvoedklimaat. Vergelijkingen met leerlingen uit een hoger onderwijsniveau (havo, vwo) zou kunnen aantonen dat hoe hoger het onderwijsniveau van het kind is, hoe autoritatiever ouders (moeten) zijn in hun ouderschap.

Dit onderzoek vindt dat Turkse en Nederlandse ouders beiden betrokken zijn bij school en hun kinderen even goed in de gaten houden. Turkse ouders blijken in dit onderzoek even autoritair te zijn als Nederlandse ouders. Er is echter nog steeds sprake van een immigratiestroom. Turkse jongens vinden Turkse meisjes vaak te modern en zoeken daarom vaak nog een partner uit het herkomstland (Hooghiemstra, 2003). Het lijkt dus belangrijk dat de interventies die gericht zijn op het bestrijden van (onderwijs) achterstand bij immigrante-kinderen, opvoedkundige kwesties blijven integreren in hun programma's.

Conclusie

Een belangrijke conclusie uit dit onderzoek is dat Turkse ouders zeer betrokken zijn bij de school van hun kinderen. Turkse en Nederlandse ouders van deze vmbo leerlingen zijn even autoritair en houden hun kinderen even goed in de gaten. De ouderschapspraktijken 'in de gaten houden van kinderen' (weten waar kinderen zijn en wat ze doen, weten wanneer regels overtreden worden, weten dat kinderen huiswerk hebben, etc.) en 'betrokken zijn bij de school van kinderen' (aanwezig zijn bij oudergesprekken, overleg hebben met docenten, het belangrijk vinden dat kinderen goede cijfers halen en zich goed gedragen op school) hebben een positief effect op de inzet van kinderen op het vmbo. Hoewel het effect op cijfers niet is aangetoond, is een goede inzet op school zeker zo belangrijk. Kinderen die zich inzetten op school zullen eerder geneigd zijn door te leren. Uit het jaarrapport integratie 2009 van het CBS blijkt dat het voortijdig schoolverlaten in het voortgezet onderwijs de afgelopen jaren is verminderd bij leerlingen uit de niet-westerse herkomstgroepen. Verder blijkt dat indien deze leerlingen een diploma halen in het voortgezet onderwijs, ze in groten getale doorstromen naar het vervolgonderwijs, meer nog dan autochtone Nederlandse leerlingen.

Deze studie vond geen bevestiging voor de verklaring van Darling en Steinberg (1992) dat ouderschapspraktijken alleen leiden tot schoolsucces als ouders autoritair zijn. Het is van belang nader te onderzoeken of een andere ouderschapsstijl, zoals autoritair ouderschap, wel een modererend effect heeft.

Ouderschapspraktijken en schoolsucces bij Turkse en Nederlandse vmbo leerlingen;
moderatie door autoritatief ouderschap?

Autoritatief ouderschap, betrokken zijn bij de school van kinderen en kinderen in de gaten houden, zijn belangrijke aspecten binnen de opvoeding van kinderen. Ze leiden tot schoolsucces. Het blijft dan ook belangrijk dat interventies die ingezet worden om achterstand van leerlingen (met een niet-westerse achtergrond) te bestrijden, zich blijven richten op de opvoeding en zich niet alleen concentreren op het wegwerken van een taalachterstand.

Literatuur

- Astone, N.M., & McLanahan, S.S. (1991). Family structure, parental practices, and high school completion. *American Sociological Review*, 56, 309-320.
- Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child Development*, 37, 887-907.
- Baumrind, D. (1967). Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior. *Genetic Psychology Monographs*, 75, 43-88.
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *The Journal of Early Adolescence*, 11, 56-95.
- Becker, H.J., & Epstein, J.L. (1982). Parent involvement: A study of teacher practices. *Elementary School Journal*, 83, 85-102.
- Beekhoven, S., Ince, D., Kalthoff, H., & Van der Vegt, A.L. (2008). Ontwikkelingsstimulering en opvoedondersteuning voor allochtone kinderen en hun ouders. Inventarisatie van programma's en hun interventies. Sardes/ Nederlands Jeugdinstituut.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2007). *Jaarboek Onderwijs in cijfers 2007*. SDU: Nederland: Den Haag.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2008). *Jaarboek Onderwijs in cijfers 2008*. SDU: Nederland: Den Haag.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2008). *Jaarrapport integratie 2008*. SDU: Nederland: Den Haag.
- Centraal Planbureau. (2009). *Jaarrapport integratie 2009*. SDU: Nederland: Den Haag.
- Clark, R.M. (1993). Homework-focused parenting practices that positively affect student achievement. In N.F. Chavkin (Ed.), *Families and schools in a pluralistic society* (pp. 85-105). Albany: State university of New York Press.
- Crandall, V., Dewey, R., Katkovsky, W., & Preston, A. (1964). Parents' attitudes and behaviors and grade school children's academic achievement. *Journal of Genetic Psychology*, 104, 53-66.
- Crouter, A.C., MacDermid, S., McHale, S.M., & Perry-Jenkins, M. (1990). Parental monitoring and perceptions of children's school performance and conduct in dual- and single-earner families. *Developmental Psychology*, 26, 649-657.
- Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting style as a context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113, 487-496.

- De Bruyn, E.H., Deković, M., & Meijnen, W. (2003). Parenting, goal orientations, classroom behavior, and school success in early adolescence. *Applied Developmental Psychology, 24*, 393-412.
- Dornbusch, S.M., Ritter, P.L., Leiderman, P.H., Roberts, D.F., & Fraleigh, M.J. (1987). The relation of parenting style to adolescent school performance. *Child Development, 58*, 1244-1257.
- Epstein, J.L., & Sanders, M.G. (2002). Family, school, and community partnerships. In M.H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting: Vol. 5, Practical issues in parenting* (pp. 407-437). Mahwah, NY: Erlbaum.
- Gerrits, L.A.W., Deković, M., Groenendaal, J.H.A., & Noom, M.J. (1996). Opvoedingsgedrag. In J. Rispen, J.M.A. Hermanns & W.H.J. Meeus (Red.), *Opvoeden in Nederland* (pp. 41-69). Assen: Van Gorcum.
- Glasgow, K.L., Dornbusch, S.M., Troyer, L., Steinberg, L., & Ritter, P.L. (1997). Parenting styles and adolescents' attributions and educational outcomes in nine heterogeneous high schools. *Child Development, 68*, 507-529.
- Hill, N.E., & Taylor, L.C. (2004). Parental school involvement and children's academic achievement. Pragmatics and issues. *Current directions in psychological science, 13*, 161-164.
- Hill, N.E., & Tyson, D.F. (2009). Parental involvement in middle school: A meta-analytic assessment of the strategies that promote achievement. *Developmental Psychology, 45*, 740-763.
- Hooghiemstra, E. (2002). Trouwen over de grens. Achtergronden van partnerkeuze van Turken en Marokkanen in Nederland. *Sociaal en Cultureel Planbureau. SCP-publicatie 2003/5*, 129-145. SDU: Nederland: Den Haag.
- Kotchick, B.A. & Forehand, R. (2002). Putting parenting in perspective: a discussion of the contextual factors that shape parenting practices. *Journal of Child and Family Studies, 11*, 225-269.
- Lamborn, S.D., Mounts, N.S., Steinberg, L. & Dornbusch, S.M. (1991). Patterns of competence and adjustment among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful families. *Child Development, 62*, 1049-1065.
- Lamborn, S.D., Dornbusch, S.M., & Steinberg, L. (1996). Ethnicity and community context as moderators of the relations between family decision making and adolescent adjustment. *Child Development, 67*, 283-301.

- Maccoby, E.E., & Martin, J.A. (1983). Socialization in the context of the family: parent-child interaction. In P.H. Mussen (Ed.), *Handbook of child psychology. Vol. IV: Socialization, personality and social development* (pp. 1-101). New York: Wiley.
- Miedel, W.T., & Reynolds, A.J. (1999). Parent involvement in early intervention for disadvantaged children: Does it matter? *Journal of School Psychology, 37*, 370-402.
- Nijsten, C. (1998). *Opvoeding in Turkse gezinnen in Nederland*. Assen: Van Gorcum & Comp. B.V.
- Nijsten, C. C., Oosterwegel, A., & Vollebergh, W. (2006). Myths and realities of child rearing: Minority families and indigenous Dutch families compared. In M. Deković, T. Pels, & S. Model (Eds.), *Unity and diversity in child rearing: Family life in a multicultural society* (pp 213-244). Ceredigion, UK: Edwin Mellen Press.
- Pettit, G.S., Bates, J.E., & Dodge, K.A. (1997). Supportive parenting, ecological context, and children's adjustment: A seven-year longitudinal study. *Child Development, 68*, 908-923.
- Pugh, M.D. (1976). Statistical assumptions and social reality: A critical analysis of achievement models. *Sociology of Education, 49*, 34-40.
- Schnepf, S., V. (2004). *How different are immigrants? A cross-country and cross-survey analysis of educational achievement*. (IZA Discussion Paper 1398). Opgehaald van <http://ftp.iza.org/dp1398.pdf>
- Spera, C. (2005). A review of the relationship among parenting practices, parenting styles, and adolescent school achievement. *Educational Psychology Review, 17*, 125-146.
- Stattin, H., & Kerr, M. (2000). Parental monitoring: a reinterpretation. *Child Development, 71*, 1072-1085.
- Steinberg, H., Elmen, J.D., & Mounts, N.S. (1989). Authoritative parenting, psychological maturity, and academic success among adolescents. *Child Development, 60*, 1425-1436.
- Steinberg, L., Mounts, N.S., Lamborn, S.D., & Dornbusch, S.M. (1991). Authoritative parenting and adolescent adjustment across various ecological niches. *Journal of research on Adolescence, 1*, 19-36.
- Steinberg, L., Lamborn, S.D., Dornbusch, S.M. & Darling, N.(1992). Impact of parenting practices on adolescent achievement: Authoritative parenting, school involvement, and encouragement to success. *Child Development, 63*, 1266-1281.

- Steinberg, L., Lamborn, S.D., Darling, N., Mounts, N.S. & Dornbusch, S.M. (1994). Over-time changes in adjustment and competence among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent and neglectful families. *Child Development, 65*, 754-770.
- Steinberg, L. (2001). We know some things: Adolescent-parent relationships in retrospect and prospect. *Journal of Research on Adolescence, 11*, 1-20.
- Stevenson, D.L., & Baker, D.P. (1987). The family-school relation and the child's school performance. *Child Development, 58*, 1348-1357.
- Van der Veen, I. , Meijnen, G.W. (2002). The parents of successful secondary school students of Turkish and Moroccan background in the Netherlands: Parenting practices and the relationship with parents. *Social behavior and Personality, 30*, 303-316.
- White, M.J., & Kaufman, G. (1997). Language usage, social capital, and school completion among immigrants and native-born ethnic groups. *Social Science Quarterly, 78*, 385-398.